Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βαρυ- πολλαχ.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ μεταγενεστέρων παρασυνθέτων ρημάτων, οἷον: *βαρυδαιμονῶ, βαρυηκοῶ, βαρυθυμῶ, βαρυμηνιῶ, βαρυπαθῶ, βαρυσταθμῶ, βαρυτονῶ* κτλ., ἀπεσπάσθη τὸ *βαρυ-* μὲ σημασίαν ἐπιρρηματικὴν συνώνυμον τοῦ νέου *βαρεὰ-*, ὑπὸ τοῦ ὁποίου καὶ ἀντικαθίσταται ἐνίοτε, οὕτω δὲ παρουσιάζονται λέξεις παράλληλοι μὲ πρῶτον συνθετικὸν *βαρυ-* καὶ *βαρεα-* ἢ *βαρεο-*.

Συντίθεται τοῦτο ὡς α΄ συνθετ. μετ' ἐπιθέτων, ρημάτων καὶ μετοχῶν, τῶν ὁποίων ἐπιτείνει τὴν σημασίαν, οἷον: *βαρυβογγῶ, βαρυγλυκός, βαρυδουλεμένος, βαρυζυγιάζω* κτλ.

Πβ. *βαρεα-*.

βαρὺ ἐπίρρ. σύνηθ.

Τὸ ἐπίρρ. *βαρυ-*.

Πολύ, μόνον ἐν τῇ φρ. *βαρὺ γλυκός*, ἐπὶ τοῦ καφὲ πυκνοῦ τὴν σύστασιν καὶ πολὺ γλυκοῦ. (Πβ. *βαρυγλυκός*).

* **βαρυαλύχτημα** τό, *βαρυαλάχτημα* ΧΧρηστοβασ. Διαγων. 72.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βαρὺς* καὶ τοῦ οὐσ. *ἀλύχτημα*.

Βαρεῖα ὑλακή: *Ξύπνησε ἀπὸ τὰ βαρυαλαχτήματα τῶν σκυλλιῶ μὲ μεγάλο κόπο.*

βαρυαναστενάζω Καππ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Κεραασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *βαρυ-* καὶ τοῦ ρ. *ἀναστενάζω*.

Ἀναστενάζω βαρέως, ἔνθ' ἀν.: *Τί βαρυαναστενάζεις καὶ χαλᾷς τὴ γαρδιά σου;* Μάν. || Ἄσμ.

Ἀκούει τὸ μνῆμα καὶ βογγάει καὶ βαρυαναστενάζει

Μάν.

Τσ' ἔχεις τσ' ἔχεις, ὦ ξένο μου, καὶ τί βαρυαναστενάζεις;

Καππ. Συνών. *βαρεαναστενάζω*.

βαρυβογγῶ ΓΣουρῆ Ρωμ. ἀριθμ. 308—(Βύρων 2,62).

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *βαρυ-* καὶ τοῦ ρ. *βογγῶ*.

Στενάζω βαρέως: Ἄσμ.

Τί ἔχεις μνῆμα καὶ βογγᾶς καὶ βαρεαναστενάζεις;...

—Ἐγὼ καὶ ἂν βαρυβογγῶ κι ἂν βαρεαναστενάζω,

ἤθελα νά 'μουν σπίτι μου, νά 'μουν καὶ 'ς τὴν αὐλή μου

(μοιρολ.) Βύρων ἔνθ' ἀν.—Ποίημ.

«Διατί, μεγάλε Οὐρανέ, *βαρυβογγᾶς* καὶ βρέμεις;» ΓΣουρῆς ἔνθ' ἀν.

βαρυγγώμησι ἡ, Πελοπν. (Λακων. Μάν.) κ.ἀ.—ΙΠολέμ. Σπασμέν. μάρμαρ. 62 *βαρυγώμησι* Μῆλ. Νάξ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαρυγγωμῶ*.

1) Τὸ νὰ ἔχῃ τις κατά τινος συνήθως ἀποθανόντος ἀφορμὰς δυσαρεσκειῶν, παράπονα ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Παιδί μου, ἂν τὴ μητέρα σου πάψῃς νὰ τὴ θυμᾶσαι

μὲ δίχως βαρυγγώμησι, συχωρεμένη νά 'σαι

ΙΠολέμ. ἔνθ' ἀν. Συνών. *βαρυγγώμι, βαρυγγώμια, βαρυγγώμισμα, βαρυκάρδισι* **2**, *βαρυκάρδισμα*. **2)** Δυσφορία, λύπη Νάξ.: *Εἶχεν ἡ καρδιά τση μεγάλη βαρυγώμησι σὰν νὰ τσῆ μέλλουντανε τίοτις κακὸ* (ἐκ παραδ.)

βαρυγγώμι τό, Ἀθῆν. *βαρυγώμι* ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7 (1910/11)69 *βαρ'γώμ'* Ἤπ. *βαρ'γώμ'* Στερελλ. (Ἀράχ.) *βαρ'γώμιο* Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαρυγγωμῶ*. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἔνθ' ἀν.

Βαρυγγώμησι **1**, ὃ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: *Τὰ βαρυγγώμια τ' φάγαν τὴ ζουή.*

βαρυγγώμια ἡ, *βαρυγνωμιὰ* Λεξ. Δημητρ. *βαρυγώμια* Κεφαλλ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Γέρμ. κ.ἀ.) *βαρ'γώμια* Κεφαλλ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.) κ.ἀ. *βαρ'γώμια* Ἰθάκ. κ.ἀ. *βαρυγγώμια* πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαρυγγωμῶ* καὶ τῆς καταλ. *-ια*.

Βαρυγγώμησι **1**, ὃ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: *Ἔχω βαρυγώμια 'ς τὸν δεῖνα* Γέρμ. *Ἔχει βαρ'γώμια γιὰ τὸ παιδὶ ποῦ δὲ στέλνει λεπτὰ* Ἰθάκ. || Ἄσμ.

Ἀπ' τὸ πολὺ τ' ἀνάθεμα κι ἀπὸ τὴν βαρυγγώμια

ὁ Κωσταντῆς τινάχτηκε 'πομέσ' ἀπὸ τὸ μνῆμα

Κύμ.

***βαρυγγωμιάζω,** *βαρυγνωμιάζου* Λέσβ. *βαρ'γωμιάζω* Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαρυγγώμι* ἢ *βαρυγγώμια*.

1) Ἀγανακτῶ, δυσανασχετῶ Λέσβ. **2)** Καταρῶμαι Μύκ.

βαρυγγώμισμα τό, Ἤπ. *βαρυγώμισμα* ΚΜπαστ. Ἁλιευτ. 104.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαρυγγωμῶ*.

Βαρυγγώμησι **1**, ὃ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: *Δὲν ἔχει λόγια νὰ πῇ κανείς, ἀλλὰ βλαστήμιες καὶ βαρυγωμίσματα* ΚΜπαστ. ἔνθ' ἀν.

βαρυγγωμῶ, *βαρυγνωμῶ* Ἤπ. Κρήτ. Κύθηρ. Σίφν. κ.ἀ. *βαρυγνωμάω* Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ.ἀ. *βαρυγωμῶ* Κρήτ. Κύθν. Μῆλ. Νάξ. Πελοπν. (Μάν.) Χίος κ.ἀ. *βαρ'γωμῶ* πολλαχ. *βαρ'γωμάω* πολλαχ. *βαρ'γουμῶ* Σάμ. *βαρ'γουμάου* Ἤπ. *βαρυγουμάου* Εὔβ. (Ὄρ.) *βαρυγγωμῶ* σύνηθ. *βαρυγγωμάω* σύνηθ. *βαρυγγωμάου* Εὔβ. (Κύμ. Ὀξύλιθ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *βαρυγγουμάου* Εὔβ. (Στρόπον.) Στερελλ. (Ἀράχ. Καλοσκοπ.) κ.ἀ. *βαρ'γουμῶ* βόρ. ἰδιώμ. *βαρ'γουμάου* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *βαρυγωμίζω* Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ.) κ.ἀ. *βαρ'γωμίζω* Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. κ.ἀ.—Λεξ. Δημητρ. *βαρ'γουμίζου* Θρᾴκ. (Αἶν.) *βαρυγγωμίζω* Ἤπ. Κεφαλλ. κ.ἀ. *βαρυωμίζω* Ἤπ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Μέσ. *βαρυγωμειέμαι* Κύθν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βαρύγνωμος*. Ἰδ. ΠΛορεντζ. ἐν Ἀθηνᾷ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 163.

1) Εἶμαι βαρύθυμος, ἄχθομαι, δυσανασχετῶ πολλαχ.: *Βαρυγγώμησε ποῦ ἔμαθε πῶς εἶναι ἄρρωστος ὁ γιός του. Βαρυγγώμησε ἡ καρδιά μου ἀπ' τὰ πολλὰ βάσανα. Ἂν δὲν ἔρθῃς, θὰ βαρυγγωμήσω. Ἔχει δίκαιο νὰ βαρυγγωμάῃ, τί καλὸ ἔχει ὁ ἄμοιρος!* πολλαχ. || Ἄσμ.

Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω τὸ φιλεῖ νὰ μὴ βαρυγγωμήσῃς,

ἀπ' τὸ Θεὸ 'ς τὰ χέρια σου νὰ μὴ τὸ μαρτυρήσῃς

Πελοπν. (Αἰγιάλ.) || Ποίημ.

Θ' ἀναστενάξ' ἡ λαγκαδιά, θανὰ βογγύξῃ ὁ βράχος,

θὰ βαρ'γωμήσουν τὰ στοιχειὰ οἱ βρύσες θὰ θολώσουν

ΛΒαλαωρ. Ἔργα 2,64. **2)** Διάκειμαι δυσμενῶς ἢ ὀργίζομαι κατά τινος, εἶμαι δυσηρεστημένος κατά τινος ἕνεκα γενομένου ἀδικήματος ἰδίᾳ κατὰ ἀποθανόντος σύνηθ.: *Βαρυγγωμάει τὰ παιδιά της ἢ 'ς τὰ παιδιά της ἢ μὲ τὰ παιδιά της. Βαρυγγωμάει τὸν πατέρα του* σύνηθ. || Φρ. *Τά 'χουνε βαρ'γωμισμένα* (ἔχουν δυσαρεστηθῆ ἀναμεταξύ τους) Κεφαλλ. Καὶ ἐνεργ. *βαρ'γωμίζω*, κάμνω τινὰ νὰ ἀγανακτῇ Λεξ. Δημητρ. **β)** Καταρῶμαι Εὔβ. (Κάρυστ.) Μῆλ. Πελοπν. (Τριφυλ.) Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασσ.) Χίος κ.ἀ.: *Ἐβαρυγγώμησε τοῦ παιδιοῦ της* Κάρυστ. *Βαρυγγωμάει τὴν τύχη του* Τριφυλ. || Ἄσμ.

Μιὰ κόρη-ν-ὄμορφη καὶ χαιδεμένη,

ἀπὸ τὸν κύρι της μισοδιωγμένη,

κι ἀπὸ τὴ μάννα της βαρυωμισμένη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ